

Posudek na bakalářskou práci

- školitelský posudek
 oponentský posudek

Jméno posuzovatele:
Mgr. Dominika Grygarová, Ph.D.

Datum:
8.2.2022

Autor:
Bc. Tomáš Arnot

Název práce:

Působení fotografií přirozeného a nepřirozeného lesního prostředí na náladu a kognitivní výkon člověka

- Práce je literární rešerší ve smyslu zveřejněných požadavků (pravidel).
 Práce obsahuje navíc i vlastní výsledky.

Shrnutí a cíle práce:

Cílem diplomové práce je představit vysoce aktuální téma působení přirozeného lesního prostředí na člověka hned z několika perspektiv a teoretických rámců, a prozkoumat specifické otázky z oblasti biofilie pomocí vlastního experimentu. Teoretická část sestává z výběru teoretických přístupů z oblasti evoluční biologie a psychologie, které se zkoumaným tématem souvisí: zahrnuje například perspektivu paleoekologie člověka nebo aplikované biofilie. V závěru teoretické části se autor věnuje konceptu „green space“, tj. přirozenému životnímu prostředí člověka, a to jak obecně, tak v aplikaci na české prostředí – nejtypičtějším „green space“ v České republice jsou lesy. Popis aktuálního stavu českých lesů pak slouží jako východisko pro výběr stimulů v experimentální části diplomové práce. V experimentální části autor zkoumá pomocí dotazníkového šetření již specifické vlivy lokálních „green spaces“ na člověka: vliv fotografií (1) přirozeného a (2) nepřirozeného lesa na (i) pozornost (STROOP test) a (ii) náladu (POMS). Zároveň zjišťuje schopnost běžné populace rozpoznat různé typy lesních prostředí a zalíbení v jednotlivých druzích lesa.

Struktura práce:

Diplomová práce se skládá ze dvou částí, teoretické a experimentální. Úvod vyhovuje popisem struktury práce, postrádám však hlavní hypotézy experimentální části. Vymezení cílů práce by mohlo být definováno přesněji. Teoretická část je pojata až příliš ze široka, jak sám autor upozorňuje v úvodu. Postupně se tematicky sice více a více přibližuje k hlavní otázce práce, což je chvályhodný přístup, ovšem velmi rozvlácným tempem a s příliš mnoha odbočkami. Ve výsledku jistě mají všechny teoretické a historické exkurzy svou relevanci k hlavní řešené otázce, avšak jsou prezentovány jako oddělené informační celky jakýmsi „učebnicovým“ způsobem. Čtenář je tak konfrontován s širokým spektrem informací, z něhož jako by si relevantní informace měl teprve sám vybírat. Kvalitní odborný text by však měl tento krok udělat za čtenáře a vést ho hutným a jasně směřujícím narativem. V duchu této výtky postrádám více organické propojení první části teoretického oddílu s hlavním tématem práce – např. hned u 1. podkapitoly začíná bez jakéhokoli uvedení výklad o homologii v živočišné říši, který přináší příliš mnoho příkladů, čtenáři však není po přečtení této části zřejmé, jak to souvisí s tématem práce. Stejně tak začíná i 2. podkapitola. Záměr výkladu těchto teorií vzhledem k tématu práce je naznačen až na s. 15. Absence propojení teoretických podkapitol pak připomíná spíše beletristický žánr, kdy je na čtenáři, aby si zdánlivě nesouvisející kapitoly sám propojil. Teoretické podkapitoly následující od Hypotézy biofilie již explicitněji souvisejí se zkoumaným tématem práce, a čtenář si z nich odnáší koncentrovanější dojem. V této části oceňuji vhodně zvolené teorie, které přinášejí řadu pro výzkum

zásadních konceptualizací. Představuje také hlavní trendy a směřování současného výzkumu. Kladně hodnotím především oddíl věnující se vlivu biodiverzity na aplikovanou biofilii a teorii selekce ve prospěch variability, které již předjímají hypotézy experimentální části práce a odpovídají úrovni diplomové práce.

Úroveň diplomové práce zvyšuje její experimentální část, byť i zde je velký prostor ke zlepšení, především v oddílu Diskuse. Design dvou na sebe navazujících studií je logicky a jasně navržen tak, že dokáže pomocí vhodně zvolené statistiky potvrdit/vyvrátit stanovené otázky, které jsou srozumitelně formulovány. V přesném slova smyslu se však co do formulace nejedná o hypotézy – ty by neměly být pokládány jako otázky, nýbrž na základě teoretických úvah formulované jako tvrzení, odhad výsledku, který se následně testuje. Některé pasáže z podkapitoly Statistická analýza a zpracování dat dotazníků považuji za nadbytečné, např. pasáže vysvětlující základní statistické pojmy, jako je hladina významnosti či vysvětlování jednotlivých statistických testů. Domnívám se, že by stačilo zmínit, jakým způsobem a proč byly tyto testy použity.

Pro vyšší přehlednost bych ocenila spíše rozdělení obou studií do za sebou jdoucích, oddělených kapitol. Text by se dále mohl pročistit od zbytečného opakování již uvedeného (např. ve výsledcích se shrnují a opakuji části již popsané v metodice). Experimentální část by si vzhledem k zajímavým výsledkům zasloužila podrobnější diskusi a lépe výsledky vztáhnout k některým bodům obširné teoretické části, která by v diskusi konečně mohla přinést ovoce. Diskuse navíc obsahuje řadu nadbytečného opakování metodiky a podrobností z výsledků. Závěr shrnuje pouze experimentální část, postrádám nějaké celkové shrnutí celé práce, které by lépe propojilo teoretickou a experimentální část. Abstrakt diplomové práce se rovněž týká pouze experimentální části.

Literární zdroje a jejich citování:

Autor prokazuje schopnost pracovat s literárními zdroji a využívá jich v počtu dostačujícím pro diplomovou práci.

Některé citace jsou uváděny zbytečně podrobně a narušují tak tok textu („píše autor v Předmluvě knihy Ryba v nás“, s. 12). Takto má smysl uvádět teze, jejichž původ je pro polemiku podstatný, a nikoli citace, které slouží jen pro doložení výroku.

V českém textu není vhodné uvádět citace v angličtině, měly by být přeloženy do českého jazyka.

Pokud práce obsahuje (nadstandardně) i vlastní výsledky, jsou tyto výsledky adekvátním způsobem získány, zhodnoceny a diskutovány?

Úrovni diplomové práce značně napomáhají vlastní výsledky. Experimentální část diplomové práce obsahuje všechny náležité sekce odpovídající zvyklostem odborných experimentálních studií. K designu experimentu a metodologii nemám výhrad. Byl inspirován předešlými výzkumy, obsahuje však i originální prvky (např. rozlišení lesního prostředí na typy listnaté a jehličnaté, přirozené a nepřirozené). Data byla náležitě zpracována a vyhodnocena. Výsledky by bylo možné prezentovat řádnějším způsobem podle zvyklostí odborných studií, a nikoli pouze v popisných tabulkách a grafech, informace jsou však dostačující. Kritickou diskusi výsledků hodnotím jako slabou.

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Za nejslabší místo diplomové práce považuji její jazykovou úroveň. Obsahuje gramatické chyby a výrazné stylistické i syntaktické prohřešky. Obsahuje četné beletristické prvky, jako jsou řečnické otázky nebo používání vykřičníků, které nejsou v kontextu odborného stylu závěrečné práce příliš vhodné.

Za nevhodné vykročení z žánru odborného textu do oblasti populárně naučné literatury považuji rušivá nepodstatná fakta, která hlavnímu výkladu nic nepřinášejí, jako jsou různé „učebnicové“ odbočky a úvody k teoriím (např. odstavec o etologii a jejich zakladatelích – s. 14, etc.).

Naopak je zapotřebí ocenit obrazovou dokumentaci – autor práce vytvořil většinu fotografických stimulů pro experiment sám a lokality pečlivě vybíral. Grafy a tabulky vyhovují, jen některé tabulky (např. 10, 11, 12 etc.) by bylo vhodné pro lepší srozumitelnost upravit, je patrné, že se jedná o tabulky automaticky vygenerované ze statistického programu.

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Diplomová práce celkově naplnila stanovené cíle, ovšem má řadu nedostatků. Vedle jazykové stránky hodnotím jako slabou první část teoretického oddílu, který postrádá logičtější propojení s hlavním tématem. Textu by prospělo držet se pevněji linie výkladu a nerozptylovat pozornost čtenáře četnými odbočkami, které ale hlavní řešené téma podstatně neobohacují. Práci by rovněž prospělo těsnější propojení teoretické a experimentální části, propracovanost Diskuse a Závěru. Teoretická část se zdá zbytečně rozsáhlá, především její první část. Pozitivní hodnocení si naopak zaslouží část věnovaná přehledu české lesní biodiverzity, teorie věnovaná biofilii, většina experimentální části, včetně samotné výzkumné otázky, jejíž výsledky by mohly sloužit i k praktickému využití (dovedu si představit jejich uplatnění např. v aplikační oblasti pro podporu duševního zdraví).

Otázky a připomínky oponenta:

Jak si autor vysvětluje výraznou odlišnost města a jehličnatých nepřírozených lesů od ostatních stimulů? Mohl by pokusit tento nálezh podrobněji okomentovat?

Stejně tak by mě zajímal autorův názor na výsledek vyššího zalíbení v přirozených oproti nepřirozeným lesům.

Zajímalo by mě, z jakých důvodů autor zahrnul do dotazníku doplňující demografické údaje o respondentech (velikost obce, frekvence chození do lesa a studium přírodovědných oborů, jež souvisí s přírodou a lesy). Měl nějaké specifické hypotézy, jak by mohly tyto faktory ovlivňovat odpovědi respondentů? Zkoumaly se nějaké vztahy mezi zkoumanými hypotézami a těmito proměnnými?

Zvažuje autor zpracovat experimentální část své práce do podoby odborného článku? Doporučuji prezentovat především druhou studii, zaměřit se na přesnější dodržování struktury a formy obvyklé pro odborné studie a rozpracovat diskusi.

Návrh hodnocení školitele nebo oponenta:

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis školitele/oponenta: